

RELATION

och Tacksepelse-Skrift/

öfver Hans Kongl. Majst. vår allernådigste Konungz och
Herres lyckelige progresser och victorier, emot Konungen i
Pähln/affunnad och vpläsin på Predikestolerna vthi heele
Rikket/in Decembri, åhr 1655.

172663

56

SEt skal denne Christ och Loflige Gudz Försambling witterligit och be-
skandewara/ huru såsom af H^o Kongl. Majst^s vår nådigeste Konungz
och Herres egne nådige Skrifwelser/ vthur Pohlen/ af äckstillige datis/
wis och säker vnderättelse inkommen är / at den Store och Allwoldige Gudh af
sin outhäpelige godheet/ och Faderlige omwårdnadh/ om H. K. Mts. des Riktes
och vårt käre Fäderneslandz wälsärdh och förswar / Hans Kongl. Majst. medh
des förnähme Officerare och Betiänte/ så ock medhastwande Armeer i Fiende
Land/emot alle sahrliche stämplinger och föröfwade attentater/ altid hafwer täck
mildeligen/ för all märckeligh olyckeligh händelse/ förwara/ och okladde/widh godh
hälsa och Luffundheet/ erhålla; Och det alt i nån then tydhen H. K. Mt. först är
inträdde in om Fiendens Gränser/ och där Wapnen emot honom begynt at rö-
ra/ in til den 12 Octob. nästförflutne/ då högstibemalte H. K. Mts. sidste nådige
skrifwelse är hnt in / Rikket/ och/ för såå Dagar sedan/ här wäl inbracht worden/ så
at wi göriligen där utaffpröfwet och afstige/ huruledes Gudh then högst/ medh äck-
stillige förträfflige och fast vnder samme handräckningar och victorier, wärckeli-
gen hafwer betygat och allmänneligen oppenbarat des nådige behagh och nåde / til
H. K. Mts. rättmätige och oprichtige opsäth/ och förchastwande Erlich. Swillet
hans Guddomelige Allmacht/ i alla motto/ så hafwer befordrat/ fortsatt och wälsig-
nat/ at heela Werlden/ snarast sagt/ måste däröfwer bestörtas/ sampt ock vthi alle
H. K. Mts. och vårt käre Fäderneslandz Fiender och misgynnare/ sträck och för-
treect injagas; Men där emot Hennes Kongl. Majst. / vår nådigste Drottning/
så ock wi alle tillika medh heela Fäderneslandet/ sampt des och Rikets trogne In-
byggjare och åhrlige Patrioter H. K. Mts. Vnderfåhere/ där igenom billigt för-
orsakas

Abior H. Bukowski

orsakas/ til een hiertans hugnadt/ och den Högste Guds andächtige läswande och/
om wijsdare bistånd och wälsignelse/ alswarsam skellan. Ty sedan H. K. Mt.
på Tyfte Bort war landat/ och/ af des Fältmarskalk/ Grefwe Wittenberg/ vnd/
sick dhe hugnelige tijdender/ at Woywoderne af Posen och Calisen sampt någre an-
dre då närwarande höge Konungens i Pohlsens Betiänte och Officianter/ hade/
den 15. Julij nästförleden/ begifwit/ så wäl sigh/ som förberörde Woywodskapet och
där i belägne Städer/ Posen/ Calisen/ Lesno och Miezieris/ tillika med deras an-
förtrodde armee/ af vngesähr/ 15000. Man wti H. K. Mts. bestydd: Hs.wer H. K.
Mt. så snart det hafwer sigh göra låtet/ styndat des Keesa/ til Stettin/ där dragit til-
hopa så myckit Folk oc där tillhörigt Artillerie oc Krigs Ammunition, som så kunn-
de bringas wid handen/ och H. K. Mt. hölt nödigt/ at medh sigh föra/ och effter/ öf-
wer alle Sakers behörige anställning och förrättande/ brutit där ifrån opp den 31
dito, och altså fortsatt sitt Fält-Tog genö Hinder Pommeren och Neumarch/ och
den 4. Augusti tagit sitt förste Nattläger i Pohlen widh Ties/ een Mahl in om
Pohlendiske Gränzen. Lådan är H. K. Mt. vthan något det ringaste moos-
stånd/ gängen öfwer Czernikow/ Zembis/ Kogokno/ Camienis/ Gersow/
Gnesen/ Kownatis/ Slupysa/ och kom den 14. aff samma Månad/ til Conin/ dat
Fältmarskalken Gr. Wittenberg hade sigh/ med sin vnderhafwande Armee, dra-
git/ och H. K. Mt. där/ med behörigh vnderdånigh devotion/ vndfick. I bemel-
te Keesa/ vthstuckade H. K. Mt. Öfwerste Leutenanten Planting/ at eröfra Broms-
berg/ som är ett Slott beläget in emot Thorn/ och tåmmeligh fördeelachtigt Pafs/
vthur Pohlen/ in i Prysßen. Detta lyckades så wäl/ at han/ vthan någon Mans
förlorande/ bemelte Ort inbefom/ såsom den och ännu/ är i H. K. Mts. devo-
tion och wäld. Effter anstält conjunction/ medh Wälbemelte Fältmars-
kalk widh Conin/ passerade H. K. Mt. Floden Wartan/ och den 17/ strax där ef-
ter/ ankom til Colo. Den 20 dito gick H. K. Mt. där ifrån öfwer Elodewa til
Zowada. Och såsom H. K. Mt. förmärckte at Fienden icke wille grippa ståndh/
vthan weck alt vndan/ bleff H. K. Mt. widh bemelte Paf/ öfwer Natten/ stående/
så länge och til des heele Armeen sigh där insanna/ hwilken för Passets och Flodene
tränge öfwergång behöfde någon tijdh/ H. K. Mt. at effterhinna och inhämta.
Dagen där efter fick H. K. Mt. wijskundskap/ at Fienden hade vthskändt 2000 Hä-
star/ at erfahra H. K. Mts. bestaffenheet/ hwarföre forstuckade H. K. Mt. strax för
vth Generalen öfwer Cavalleriet Grefwe Douglas/ tillika medh Hs. Fursil
Nåd

Nåde Pfalzgraf. af Sulkbach/ medh ett Partij Ryttare/ at gå på dem lös / hwille
 det och lyckeligen förrättade / så at icke allenast dhe 2000 Man strax brachtes på
 flychten / vthan och Polackerne sielfwe i Läger/ måste gifwa sig til ryzzia. Men
 afbemålte 2000 åre til 200 blefne nederhugne / och Siw Hårpuler eröfrade / åts-
 tillige fångne tagne/ och Resten måst förslingrat. Detta warade alts in til mör-
 ke Affion: då H. K. Mt. slogh sitt Läger widh ett Huus och Torp/ Wallerwis be-
 nämde / och aldenstund H. K. Mt. där förnam/ at Fienden/ aston tillförende/ när
 hans Troupes wordo til flychten slagne/ strax i floor sträckt och oreedha / hade sigh
 begifwit tilbakars och tagit flychten/ bleff H. K. Mt. widh bemålte Wallerwis nå-
 got ståendes/ och där ifrån lät besätta Orten och Passet Lampygis medh en nödig
 guarnison. Den 27 dito lät H. K. Mt. Fältmarskalken Gref. Wittenberg/
 medh een floor deel af Armeen/ gå genast effter Konungen i Pohlen/ som då/ effter
 inkommen kundskap/ war på genaste Vägen til Krakow/ och widh Passet Wols-
 berse hade satt sigh. Men H. K. Mt. medh Resten af Armeen/ gick på den Archie-
 bisckoplige Staden Lowis/ hwilken/ dagen tillförende/ hade sigh H. K. Mt. godwilli-
 gen vndergifwit/ den förförde H. K. Mt. medh een guarnison/ och fortsatte se-
 dan/ samma dagen/ Keesan/ til een mühle wägs/ widhare. Men Artilleriet och må-
 ste Infanteriet/ effier the icke så hastigt kunde fort komma/ lemnade H. K. Mt. wid
 bemålte Lowis/ och ryckte sielf fort medh någre Regementen til Häft och Foot/ så
 och någre Stycker/ til Warsaw. Hwilken berömd och namnkunnige Kongl.
 Stadh H. K. Mt. vthan någon moonwårn/ inbekom/ så at någre af Rådes medel
 gingo emot H. K. Mt. een mühle wägs / vthom Staden/ och H. K. Mt. vnder-
 dånigst vndfågnade: H. K. Mt. gjorde altså förordning/ om bemålte Stadhs re-
 gering och försvar/ men togh sielf sitt Herberge i det Kongl. Slottet/ strax widh
 Staden beläget/ Jasdowa benämde. Vthi åfwanbemelte Warsaw Enghws/
 förvthan dhe som på een och annan orth elliest flodo / bekom H. K. Mt. Metaller
 Stycker af halftwa Cartower / Tiem store Muscowiske/ sampt Tolf och någre
 Serpundige/ so til tahlet. Den Förste Septemb: opryckte H. K. Mt. ifrån
 Warsaw / til Opokno/ där Fältmarskalken Grefwe Wittenberg sigh hade ett
 Läger opslagit/ effier han wardt berättat/ det Fienden där wille hålla ståndh. Dyt
 ankom H. K. Mt. den 4de aff samma Månad / hwilte där öfuer den 5te: Men
 den 6te tidigt om morgonen / bröt H. K. Mt. medh Armeen op. När nu H.
 K. Mt. hade fortkommit/ wid på $\frac{1}{4}$ Mähl där ifrån/ och Artilleriet medh Trofen

öfwer Passet war bracht/ bleswe H. K. Mts. För Troupen warse några Fiendens Troupen/ och sådant H. K. Mts. berättade/ då H. K. Mts. strax i godh ordre/ följde: och när H. K. Mts. kom på ett Sandbergh/ hardt wedh Czarnowa/ fick H. K. Mts. see Fienden/ medh sin heela armee/ stående i full Slachordnung/ icke långt ifrån een Skogh/ ställandes sin gång sächta fram emot dhe wære: Alltså resolwerade H. K. Mts. strax/ at thet lefwerera honom een Fäldslachning/ och förden skul gaff ordre/ at Artolleriet medh Infanteriet/ på dhet hastigaste/ skulle ankomma/ och i ordning bringas/ hwilket och oförsummeligen skedde. När nu H. K. Mts. För Troupen/ medh Fiendens/ något hade sächtat/ och dem temmeligen affbräck giordt/ sampt H. K. Mts. i medler tijdh/ medh Styrken/ så och sedan heela Armeen/ medh dem angripit och skadat/ begynte dhe smaningom/ något draga sig tilbaka vnder Skogen/ hwilka H. K. Mts. i godh ordning så förföljde ifrån dhen eene högen til den andre/ så at ehuru wäl the/ som offstast/ bödo til at bringa sigh til rätta igen/ äre the lifwål af H. K. Mts. så anträngde/ at the omsijder/ genom Skogen/ hafwa måst sigh förlora och griipa til flychten; Och äre alltså af H. K. Mts. öfwer Hals och Hufwudh/ efteriagade in i sieshwe Afftonen- sampt til/ widh pass/ fyra eller Femhundrade nedderhuggne/ öfwer 3000 Pagagier- Wagner med een hoop Hår- Pufor/ och några Standarter eröfrade. Kästen/ deels sängne/ deels förtingrade/ så at Kongen i Pohlen deraf är nödrungen/ at hafia til Krakow och der sin vindslycht sökia. Vhti detta träffande/ är Kongen i Pohlen skattader med sin Postpolite Roulinie och vnderhafwande Krigsfolck/ til 16000. man starkt. Aff hwilke han en deel medh sigh och vnder Krakow hafwer bracht/ men bemålte Postpolite Roulinie, är aldeles förströdder; Hwarföre H. K. Mts. och hafwer slutet/ at gå emillan dhen samme och Kongen i Pohlen/ och således stillia dem ifrån hwar andre/ och alltså fortstälde sitt togh til Krakow. När Kongen i Pohlen den 15. Septemb. förnam at H. K. Mts. war ther i negden/ är han medh heele den Armeen han hoos sigh hade/ i största oreeda/ sedan han hade låtit sättia den stoore Förstaden Clepar i Brand/ gången ifrån Staden öfwer Weisfel- Strömmen. Hans K. Mts. dhetta seende/ begaff sigh samme Affton/ een halff mihl nedan före/ närmare äth samme Ström/ och förmodde alltså komma til sächande medh honom. Men ehuru wäl Fienden/ föröthan dhe andre sine Troupen/ hade til sigh dragit dhet Krakowiske Wojwodskapet/ wille han lifwål icke H. K. Mts. antompsst afbjda; Alltså bles H. K. Mts. så förorsakat sända honom på

Hälar:

Hälarne Öfversten Israel Kidderhielm/ medh 600. Ryttare/ och i medler tidh låta Cavalleriet något sikh hwila. Dagen ther efter intogh H. K. M. Calimir Stadh/ medh Bryggian öfwer Weiseln/ och Förstaden Stradon/ vthi hwillen 400. Hoppduker/ deels äre nederlagde/ deels Fångne wordne/ och fyra Faner eröfrade/ sampt H. K. M. där widh/ medh Stycken vnder Stadz/ och Sloss Muren fort kommen. Kort-där efter lät H. K. M. genom Wälbär/ General öfwer Ryttariet Grefve Douglas/ intagha/ det fasta Bergh Slottet Landz Cron/ in emoot Vngerske Gränken belägit/ och efter H. K. M. bekom kundskap/ at Fienden stodh widh een Flodh Donicz/ otta miñler ifrån Krakow/ gick H. K. M. vth medh någre Troupier/ inkräktade i reesan dhet fasta Slottet Wiefnis/ Hwarvthinnan 35. stoorä och sinä Metalle Stycker medh een hoop ammunition fars/ togh G. Douglas til sikh/ och gick genast på Fienden/ hwillen H. K. M. sam stäende på denne sijdan om bemälte Flodh/ warandes widh påst til 4000 Quartianer, 4. Comp. Husarer/ och 5. Comp. aff Postpolite Roulinie, 1. Regemente Dragoner/ sampt någre Comp. Wallacker. Fast nu Fienden stodh på en fordeelahtigh Ort/ hafwer lufthwål H. K. M. satt honom så tappert ahn/ och honom så angripiit/ at han omsijder måste quittera Fältet och frija sikh öfwer mehrbemelte Flodh Donicz medh flychten. Någre hundrade man så och Officerare som gemeene/ äre blesne. Öfversten Hindrich Dönhoff/ sampt åthstillige andre Öfver/ och vnder Officerare och Gemeene/ fångne/ tillika medh een hoop Här Puckor och Fahner/ så wäl som Kongens egen Liff Standart/ jämpte all theres Pagacie. Där yppå är bemälte Fiende til 5. miñle Wägges tertagadh/ men Konungen sels/ som medan Slachten på stodh/ war i Sondsén/ och hade stillet sikh ifrån dhe Pohlniske/ aff Orsak/ at dheffe medh honom wore illa til fredh/ hafwer där på måst draga sikh medh någre Tycke Ryttare öfwer Gränken och vthur Riket i Schlesien/ efter som han görligen pröfwade H. K. M. Waspen/ sikh icke wara bastanc och wuxen/ vthan fast heller/ öfwer hecla sitt Rike/ för henne osäker och ofredigh. Förvthan desse härlige victorier och lyckelige progresser, hafwer Gudh den Högste H. K. M. och elliest så märkeligen wälsignadt/ at både Cronones Fändrich Konispolsh medh Quartzianerne/ dhet eendeste ordenteliche Krigssfolk som der i Landet är/ hafwa erkendi H. K. M. för deres Herre/ och/ genom deres vthsticket/ vthslåhwat öfwerandwarda H. K. M. the Fästningar och Städer dhe inne hafwa. Såsom och Poleniske Fäldt Her-

ren/ Potosth/ medh det Folck han hoos sigh hade/ giordt det samma. Dets för-
 than hafwe och dhe Kratowiste/ Sandomiriste/ och Kiowiste Woywodskaper-
 ne/ medh äthskillige Woywoder och Senatorer, sammål andre höge Ständz
 Persohnen / begierdt at mäghe sända sine Commissarier til H: K: Mt: och
 låta medh H: K: Mt: trachtera om wilkor och tilstånd / at antaga H: K: Mt: för
 deres Huswudh och Siverheet. Så hafwer och H: K: Mt: nästan widh sam-
 ma tijdh / såt Bress och Budh ifrån Kossakernes anförare / Chmilnisth / hwilken
 hafwer een anseentligh stoor Kriggmacht hoos sig/ och nu söker H: K: Mt: skydd/
 hafwandes/ sedan han förnam H: K: Mt: ankompst til Warschaw / quitterat
 Belägringen Chamienis/ och dragit sig in åt Ryss lumburg/ at så med H: K: Mt:
 närmare sammankompst/ och desse beqwämre H: K: Mt: nådige willie intaga
 och göra ett nöpe. I lyta måtto hafwer och Prinszen aff Muldaw försäkrat H:
 K: Mt: om sin tiensst/ och Fursten aff Siebenburgh hafwer sigh emot H: K: Mt:
 wthstuckadh/ låtit förmerckia til godh förtrogenheet benågen. Widh det H: K:
 Mt: ifrå een och annan ort desse behagelige effterrättelser bekom / och i medler-
 tijdh Belägringen för Krakow medh alle alskar fortsatte / hafwer H: K: Mt:
 haft den lyckan/ at Stadhen och Slottet sigh öfwer gaff til H. K. Mt. den 9.
 Octob. medh accord. Såsom nu denne Staden är een medh en fast Ort / och
 alltid skattat ibland dee förnembste i Pohlen/ och hållen fast som een Nyckel til Öf-
 wer Pohlen / Så är det een stoor Gudh walgerning / at H: K: Mt: den medh
 litten befohndh / och innan een fast kort tijdh / hafwer bracht under sin wäld och
 hörsamheet. Där medh til H: K: Mt: vpsåt och förhafwande intet ringa
 swect och sordel/ är tilöft och anbracht. Nådan H. K. Mt. således där oppe i
 Landet / alle Saker önskeligen och wäl ginge i hand / hafwer och Rijks Eng-
 mestaren Grefwe Steenbock / medh sin vnderhafwande Armees/ hwilken Hans
 K. Mt. neder widh Warsaw lemnade / haft någre lyckelige träffningar emot
 dhe Massurer. I synnerheet hafwer han den 20. Septemb. gått öfwer Gloden
 Buck och der angrippt bemålte Fiender/ som bestode i 15000 Man / bracht dem
 allenast medh sin förr Troup / som icke war öfwer 1000 Mästar/ wti oordning/ där-
 på förfolgde med Armeen/ och dref dem sedan på flychten/ och til 200/ ihjäl slogh/
 fick där på heela deras Läger och Pagagier, och så många Stycker dhe hoos sigh
 hade. Dagen der effter kom een stoor deel aff dem tillbaka til bemålte Läger/
 förmeenandes kunna något aff Pagagierne bringa bort medh sigh/ men blefwe så
 vnd-

vndfångne/ at 150. aff dem nederhögges och råsten heelt och hållit förslingrades.
 Hwar aff dhe och äre tvungne / sinåningom och effierhanden / at sigh hoos H:
 R. Mts infuma/ så at een godh deel aff dem reeda/hafwer ansökt H: R. Mts: för-
 swar och bestydd / medh försäkring / at och dhe öfrige snart warde sigh instäl-
 landes / när dhe förnimma at dhe andre blifwa medh nåder antagne / och medh
 skälige wilkor försedde. Widh desse lyckelige actioner op i Pohlen / hafwer
 General Majoren Hindrich Horn / strax widh sin öfverkompst / bemächtigat
 någre Städer och förnehme Plaser vthi Pommerellen / och altså äre/widh den
 Orten/ H: R. Mts: Wapn/ icke vthan thes nöpie wäl fort brachte. Förvtan
 alt thetta/ som H: R: Mts: så önskeligen är lyckat i Konunge Riket Pahlen/ så äre
 och Sakerne vthi Liffland/ Euhland och Littowen/ vnder Rikts Skattemästaren
 Grefve Magnuses de la Gardie anförande och commendo, H: R: Mts: så
 wäl affgångne och fortsatte / at een deel af Liffland/ jempte Stiffet Pilten/hwilket i
 Euurland är beligit/ och Kongen i Pahlen tilförende hafwer tilhördt / sampt een
 floor deel aff Stoorfurstendömmet Littowen / vndantagandes dhe Plaser/ som
 Storfursten af Muskow/ för dhe wäres ankompst/hafwer sigh bemächtigat/ emot
 högbenåtte Storfurste hafwer sökt/ H. R. Mts. hägn och bestydd/ och således/ vtan
 någon Mans förspillande/ så wäl Furstén Radzwill och Bispen aff Willda/ som
 och dhe andre samplige Ständerne öfvergångit til H. R. Mts. och des devo-
 tion antagit/ der på wisse Artiffler vnder Kristwit/ och til een försäkring/ inrymbe
 H. R. Mts. Staden Birsen. Och ehuru wäl nosampt är til afftaga / at höge
 bemelte Storfurste och Muskowiter / dhetta icke gärna hafwer seedt och erfä-
 rit/emådan/ han tå reedha/ een floor deel / aff bemelte Land hade hand emellan/
 och thet öfrige intet kunde honom göra något synnerligit motstånd ; Så hafwer
 han doch H. R. Mts. antagne hägn och beskärn/ så wijdhä ansede / at han hafwer
 sigh omslidit förklarar / där emot icke wela något bryta / eller bemelte Länder
 wijdare antasta / vthan lembna dem til H. R. Mts. nådige förordning och gode
 behagh. Så at wälbem: Herr Rikts Skattemästare/i dhe Quarteren nu me-
 ra ingen Fiende hafwer för handen / vthan derigenom bekommit lägenheet / at wijs-
 dare fortstålla Här: Toget til Prynssen och först til Wemmelst: ömen / at så my-
 lit närmare och lägligare/ å den Orten/ H. R. Mts. fördeel söka och taga i acht/
 effter som beskaffenheeten och tilståndet / aff Sakerne/ kunna fordra och betarfs-
 wa. Aff alt detta som här Summerijs är oprepas / kan denne berömmelige

Gudz

Gudz Försambling/ nogsampt ehrsara/ och förnimma/hwad stoore Underwärd
 och märckelige Inckor/den Högste Gudh H. K. Mt. wår Allernädigste Konung
 och Herre/hafwer behagat/ at wthi een fast kort tijdh/ bringa tilhanda. Och mes
 dan det alt/ billigt til Kristnes hans Gudommelige omwårdnad/ forsorg och Fä
 derlige hägn/ öfwer H. K. Mt. jämwal des Högstälstelige käre Gemåhl/ wår Al
 lernädigste Drottning/ sampt Öf alle i gemeen/ och hela wårt käre Fädernes
 Land; Så hafwe wij öfwermåton stor orsaak/ at frögda och hugna öf där öf
 wer/jämwal åkalla hans Gudommelige Allmacht/ at wij sådane höghe walgär
 ningar måge rätt kunne vndså och statta / dem rätteligen wyrdä / och til hans
 namns åhra och loff använda; Däreft bidia/ at hans höge May. af Himelen
 tåcktes wår Nädigste Konung och Herre/ medh hele des och Rikens Rättgöfde
 och betiänte / som i FiendeLand skadde är/ alt framgeent widh önskeligh walgång
 erhålla/och wthi alle deres Wägar/ så försäkra och beskydda/at hans Allmacht må
 der aff alltijdh/ tilbörigen åhras och prissat warda/ H. K. Mt. wår Nädigste Ko
 nung/ sampt Hennes K. M. wår Nädigste Drottning och heele det Kongl. Hofet/
 där aff behålla ett stadigwarande nöje och beröm/ sampt och sidst wårt käre Fäders
 nes Land och alle des trogne Inbyggjare och H. K. Mts. redelige Undersåter / der
 igenom omsider nåa een säker och åhrbar Fredh och således wår Allernädigste Ko
 nung/ och öfwerheet med H. K. Mts. lästige föllie/ wåre medbröder och ledamöter/
 i behageligh tijdh/ så see och sinna hoos öf här hemma i Fädernes Landet /jämwal/
 och altijdh/ hafwa orsaak at wthi all Gudhachtigheet och åhrligheet / öf frögda öf
 wer Gudh nädige Hand och mechtige skydd / at heela Werlden må sköna det
 Gudh hafwer sigh wår käre Öfwerheet och ädleste Husfud/ anbefall at/ och icke til
 låter Wårt käre Fädernes Land råka in ågon neesa / skada eller fördärff/ mådan
 Wij på honom hoppas / och hans Namn tilbörigen åkalle. Sådant och an
 nat mehra wele wij/ wthi denne wår Glädies Aht/ medh följande Löffång/
 Öf påminna / och hoos den högste Gudh eendrächteligen
 annoda och begära.

Tryckt hoos Henrich Keyser.